

Nemcsak a tanyák a fehér foltok

Az eredmények alapos értékelése, a gondok, problémák őszinte feltárása és a részfeladatok megoldásához vezető út kijelölése — így jellemezhetnénk röviden a szegedi járási népművelési tanács tegnap, péntek délelőtti ülését. Néhány közsgünkben mintha állna a népművelő, tudatformáló munka — állapították meg a tanács tagjai. Ennek kapcsán hangzott el a fent idézett mondat: nemcsak a tanyák a fehér foltok, bár legtöbb tennivaló valóban a szegedi járás lakosságának felé kitevő, tanyán élő emberek rendszeres művelődését szolgáló lehetőségek körének bővítése terén adódik. Sajnálattal állapította meg a tanács, hogy az érdekeltektől gazdaságok többszöri kérés ellenére sem nyújtanak számottevő és rendszeres anyagi támogatást a népművelési intézményeknek.

Az 1970-re elfogadott népművelési irányelv többek között a társadalmi szervek szervező munkájának és koordinációs tevékenységének fokozását hangsúlyozza, sürgeti a tudatos közéleti tevékenységre nevelés népművelési eszközökkel történő segítségét és a fől szabaddalúsi évforduló és a Lenin-centenárium méltó előkészít-

téséhez ad javaslatokat. Felmerült annak a lehetőségére is, hogy néhány, e téren hátramaradt, közsgében az ismeretterjesztés hatékonyságának fokozására központi hiteltől fedezik a költségeket.

Gyári hitel házépítéshez

Kamatmentes hitelt nyújt a Szegedi Ruhagyár azoknak a dolgozóknak, akik házat építenek, illetve társas, vagy szövetkezeti lakást vásárolnak. A vállalati fejlesztési alappól 300 ezer forintot tartalékolnak erre a célra. Eddig kilenc gyári dolgozó kért és kapott tízezer forint kamatmentes kölcsönt.

Bach-est

Bemutakozott a Szegedi Kamarazenekar

Pontosan úgy indult péntek este az idei kamararéva, ahogy a tavalyi befejeződött. Már ami a külsőnt illeti: a filharmonia kamarastjei hosszú évek óta 8-kor kezdődnek (még a műsorfüzet is feltünteti), de hiába a türelmes propaganda; sohasem kezdődnek. Az okok: nincs hangversenyterem a városban, ahol a szükséges kellekek együtt vannak, a Tisza Szálló ilyenkor ruhatárszolgálatá rendkívül gyenge, s a közönség túl pontosan érkezik. A következők: közelharc a ruhatárban, türelmetlenség a nézőtérben, fél órát késik a koncert. **Javaslatunk:** hathatós agitációval rábeszélni a publikumot, jövőre hangversenykorábban, vagy esetleg kabát-

nélkül, a bérlet koncert után „ingyenes esztékára” jogosít. Persze más megoldás is elképzelhető...

Ami a koncert érdemi részét illeti: a Szegedi Szimfonikus Zenekar édesgyermek, a kamaratársulat adott Bach-estet Vaszy Viktor vezetésével — nagyjából és egészében a várokozásnak megfelelően. Ez a várokozás pedig értelemszerűen nem lehetett túlzott: a nagyzenekar kiépítése csak mostanában kezdődött, s a belőle alakított kamaragyűttes óhatatlanul szemléletesebben viseli magán a kezdeti lépések nehézségeit. Ráadásul a Bach-játék olyan szigorú, speciális hangzáskultúrát, ritmikai és tempóbeli fegyelmeztséget, következetes építkezési módszert kíván, ami rutinos, nagymúltú együtteseket is alaposan próbára tesz. Mindezek dacára — különösen ha a műsor elején hallott C-dúr szvithez hasonlítjuk a végén bemutatott III. Brandenburgi versenyt, s ez utóbbi markáns, karakterisztikus megszólaltatását dicsérjük — a bemutatkozás biztató.

Két szólista is pódiumra lépett. Kiss András fiatal hegedűművészünk az a-moll versenymű szólóját igényesen, imponálóan szép tónusban játszotta, igazolva a lipcei Bach-versenyen szerzett harmadik, s a tavaszi rádióversenyen nyert második díjat. Mészáros Emmát, a Szegedi Tanárképző Főiskola művésztanárát hosszabb idő után hallottuk újra filharmoniai esten. Az f-moll koncert zongoraszólamát mutatta be — érezhető kezdeti elfogódottsággal, melyből csak a harmadik, Presto tételben oldódott fel.

N. I.

Képernyő

Híd a Tiszán, Makó

A tévézők csütörtökön este nem unatkozhattak; műsorkezdéstől műsorzárásig érdemes volt nyitva tartani a készüléket.

Mindjárt a hírek után egy gyors váltású közvetítés mutatott hol szovjet, hol magyar tájakat, és szólatlatta meg a két szomszédorszag embereit. Ha bravúrosnak nem is, de ügyesen szerkesztettek, közvetlen hangvételűnek joggal minősíthetjük a Híd a Tiszán című adást, amelyet a szovjet és a magyar tévések közösen készítettek.

Az esti mese után a tengerjáró riporterek sorozata következett. A Déli-Sarkvidék magyar felfedezőinek újabb képsoraiban elgyönyörködtünk, s az expedíció résztvevőit iránt pedig még tovább nőtt bennünk a bátor férfiaknak kijáró tisztelet.

A lengyel háborús krimisorozat újabb — immár negyedik — darabja megintcsak izgalmas, jó munkának tetszett. A Kockázat szereplőit igazán érdemes volt elviselni néhány perces erősebb szívdobogást.

Hanem az est legértékesebb, legtanulságosabb adásaként mindenképpen a Szülőföldem: Makó című város-

riportot kell megemlítenünk. Erdei Ferenc akadémikus, az agrártudományok kiváló művelője vezette végig a nézőket szeretett szülővárosán, olyan közvetlenséggel, a segítőniakarás olyan szép szándékával, ahogy „riportert” még nemigen hallottunk szólni a magyar televízióban. Erdei Ferenc karakteres arca vitalitással teli egyénisége amúgy is jó „témája” a kamerának, ám most, hogy szavait a szeretet és az emlékezés fűtötte, igazán ideális kalauz volt. Nem hiányzott ebből a műsorból semmi ami nélkül szegényes lenne Makó portréja. Hírt kaptunk a hajdan oly mozgalmass életű város múltjáról, megismerkedtünk híres lakóival — köztük az ifjú poéta József Attilával — és egy országraszólóan érdekes vitát hallottunk a makói hagyományok természetességéről.

Úgyes dolog lenne, ha a televízió nem hagyná magányosan ezt a remekbe készült városriportot! Majd minden képre-érdemes településünknek van egy-két, országszerte ismert és tisztelt szülőtte: velük kellene bemutatni a szülőföld „vonatkozó” darabjait.

A. L.

Könyv az első felszabadult magyar városról

Minden bizonnyal a szegedi olvasóközönséget is érdekli az a könyv, amely a felszabadulás 25. évfordulója alkalmából jelent meg: **Makó az első felszabadult magyar város** címmel. A Kossuth Könyvkiadó és Makó város tanácsa által közreadott kötetet Tamasi Mihály szerkesztette, a vezető tanulmányt pedig — Makó város történeti pályájáról — Erdei Ferenc írta. A könyv további szerzői: Polányi Imre, Oltvai Ferenc és Tamasi Mihály. Bemutatják, hogyan ment végbe Makón a polgári demokratikus forradalom; mi történt a Tanácsköztársaság idején; milyen volt a város gazdasági, társadalmi és politikai élete az ellenforradalom első évtizedében, majd az 1929–33-as gazdasági válság időszakában; ismertetik a demokratikus összefogás sikereit, a világháborús állapotokat, végül áttekintést adnak a felszabadulás utáni fejlődéséről.

Igen tanulságos és szinte izgalmas ez a történelmi visszatekintés. A már lezajlott eseményeket újra felelevenítheti az olvasó. Olyan szemlélyiségekről olvashatunk, mint a függetlenségért következetesen harcoló Justh Gyula, vagy a makói gimnázium diákját, József Attilát támogató Könyves Kolonics József, Espersit János és mások. Megismerhetjük a kommunistákat, a baloldali szociáldemokratákat, mint például Igaz Lajos, Krémer Antal, Szabó János, Kallós Lajos, Sulyok József elvtársak. A város baloldali gondolkodású napszámosai, hagyományteremtői, iparos segédei nemcsak az illegálitás nehéz éveiben küzdöttek a párt igazságáért, hanem a felszabadulás utáni új helyzetben is képesek voltak az országépítő munka élére állni.

A háromezer példányban megjelent 280 oldalas igen tanulságos könyv a Szegedi Nyomdában készült.

Muszáj-Herkulesek?

A Valóság októberi számában Ostyáni Csaba nevezte botcsinálta muszáj-Herkulesnek az újságíró egy dilettáns falusi orvos viselt dolgaival kapcsolatban. Miután magnomontázsnak nevezett cikkében megszólaltat „alig húsz feletti fiatalasszonyt, középkorú asszonyt, élelénkszemű középkorú asszonyt, öregasszonyt, nyugdíjas vasutat, ötikes férfit a faluszélről, községi tanácselnököt” és másokat, közvetlenül a befejezés előtt valósággal felkiált: „Az újságíró? Korunk e botcsinálta muszáj-Herkulese? Hallja a figyelmeztetéseket: még ha igaz is az eset... Az orvosi tekintély lejárásával a betegek bizalmának megrendítésével többet árt, mint használ. Közben arra is gondol: valóban, miért éppen ezt? Miért nem az ellenpéldát, a szomszéd faluból?”

Hm. Az elnevezés kétségtelenül találó. Igen, **Ady Endre önmagát is muszáj-Herkulesnek érezte**, amolyan csakazértis férfiúnak, aki állja, győzi a harcot az újra meg újra támadó rosszindulat ellen. **De miért botcsinálta?** Talán bottal kell arra kényszeríteni ma az újságírókat, hogy a valóságot olyan hűen ábrázolják, ahogyan azt a Valóság Nehéz kimozdulni című cikke teszi?

Távol áll tőlem, hogy felglóriázzam krónikás társaimat, az újságírókat. Csupán annyit bátorodom megjegyezni, hogy a napilapok közharcosai **ezerszer is nyílt sisakkal** mennek neki nemcsak a közös ügyet béklyózó bajoknak, hanem megannyiszor a gyanakvás, a szándékos félremagyarázás, vagy a hamis tekintélyóvás nyilainak is. Ugyanakkor a csekély példányszámú, a csupán kevesek által hozzáférhető folyóiratokban megjelenő, tértől és időtől és személyektől eltekintő írások szerzői **úgyiszlólván semmit sem kockáztatnak**. Egy folyóirat munkatársa igen kicsiny valószínűséggel jut el még egyszer abba a községbe, ahonnan szereplőit beszélteti, s ha közülük valakinek netán mégis tiltakozni volna kedve az elírások miatt, nyomban jobb belátásra jut, mondván: mire

való előjönni az ismeretlenség jótékony homályából? Ellenben a helyben dolgozó újságíró akárhányszor összekadhat az utcán azzal a Kiss Jánosnéval (nem „középkorú asszonnyal”), akit elmarasztalt a lapban, tehát közvetlen személyes érdeke is, hogy a lehető legpontosabban adja vissza riportalanyainak szavait. S bizony, adott esetben azt sem árt mérlegelni, hogy egy orvosi diplomát szerzett haszontalan ember felháborító tetteit dobja fel szenzációként (a szakma szempontjából ez a hálásabb), vagy a száz meg száz tisztességes, lelkiismeretes orvos közül mutat be egyet-kettőt? Nem azért disztigvál így, mert viszolyg az bosszantóbb esetek pellengérré állításától, vagy mert erőszakkal kényszerítik csupajót látni, hanem azért, mert a körülmények ismeretében ezt látja lehelyesebbnek.

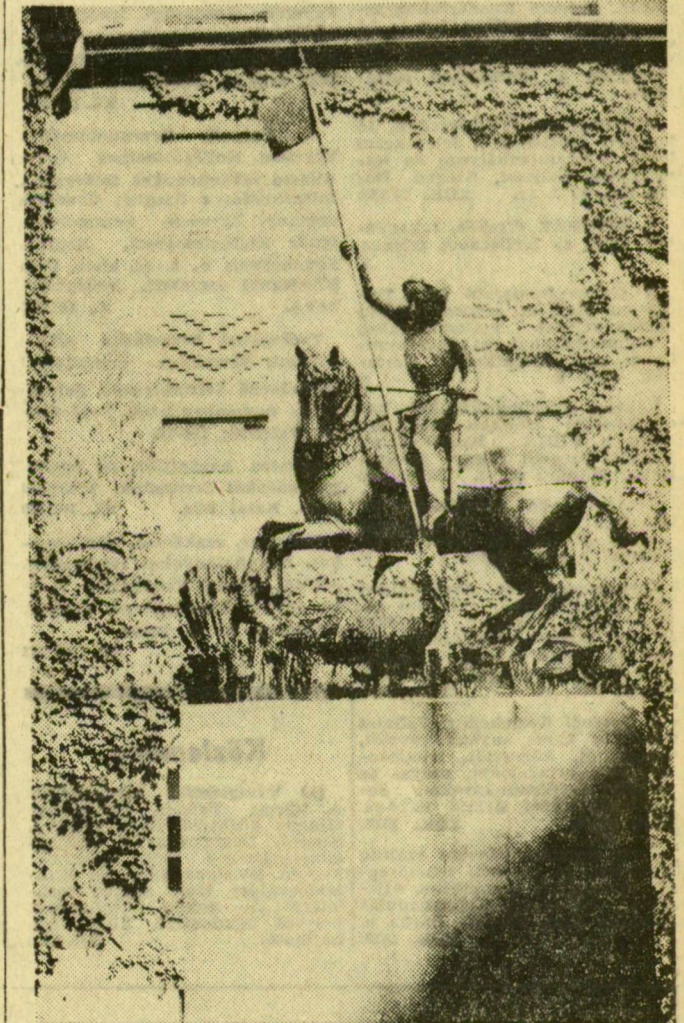
A betegek bizalma csupán nagyra értékelendő szempont, nem szabad könnyelműen kockára tenni. Az „igényes szerzők” általában nem szeretik a „lelkendező” újságírókat. Ahol csak tehetik, ütnek, szúrnak rajta — mint mondják — kritikátlan, komformista magatartása miatt. Remélem, a szegedi olvasó nem vádol minket kritikátlansággal, hiszen napról napra birkózunk a makacs bajokkal. Azt pedig sohasem tagadtuk, hogy a szocialista rendszer lelkes hívei vagyunk, a kommunista párt politikájának megvalósításáért szaggatjuk idegeinket lan-

katlan meggyőződéssel. Nemcsak a visszaszelenségeket látjuk meg tehát, hanem mindazt a sok-sok szépet, felemelőt is, amit tehetséges, hangyaszorgalmú népünk produkált. Nyilván ez utóbbit is elvárják tőlünk az olvasók: az információk, hírek, események, beszámolók legalább olyan népszerűségnek örvendenek ma már, mint a hibákat részletesen elemző terjedelmes írások. Egy író nemrég megjegyezte: „nem értem, mit esznek a szegediek a Délmagyarországon, hiszen az én megítélésem szerint alig van benne olvasnivaló.”

Még csak kedvünket sem szegte ez a kevésbé hízelgő vélemény. Tőlünk nem szépirodalmat várnak elsősorban az olvasók. Tudjuk, mi a kötelességünk: **lehetőleg röviden és frissen tájékoztatni, a párt igazságait magyarázni, eseményeket kommentálni, minden fonáksággal szembezállni és buzdítani a felelősségteljes munkára**. Igen, mi muszáj-Herkuleseknek is tekintjük magunkat; minél több gond, tornyosul fölénk, annál hatványozottabb a **közjóért hadakozó** kedvünk. Nem egyszerű „nyolc napon túl gyógyuló”, sebet ejt rajtunk az értetlenség, de mi megállíthatatlannul csodálatos mandarin, mert hiszünk abban, hogy jó ügyért forgatjuk feyverünket. Bennünk, magunkban van az örök hajtóerő, s egyben a feyvelem és az öntudat is, amely szabályozza, hasznossá szelidíti a természetes nyugtalanságot.

F. N. I.

Szeged szobrai

Szent György

(88.) Kolozsvári Márton és György XIV. században készült szobrának bronz másolata a Rerrich Béla tércn áll. A szobor eredetije a prágai várban van, másolataiban pedig Kolozsváron, Krakkóban és Budapesten gyönyörködhetnek az érdeklődők.

Nemzetiségi népviselet-gyűjtemény

Értékes ruhadarabokkal gyarapodott a bajai múzeum népviselet-gyűjteménye. Szereplőiről század eleji magyaros férfiruha, széles karimájú fekete kalap, Bácsbokodról pedig több bunyevác ruha, s bajkó — télikabát — került a múzeumba. Ezenkívül régi hímzett

ágyterítőkkel, továbbá az egykori bajai és mohácsi fazekasok munkáival gazdagodott a gyűjtemény. A vidék népviseletét közönségenként és nemzetiségek szerint gyűjtik. Eddig Bátmonostor, Szeremle, Dávod és Nagybaracska adta a legtöbb népviseleti anyagot.